

KONTAKT

Sydslesvigsk Forenings informationsblad

NordArt

SSF-distrikt Nord var igen på vellykket tur til NordArt i Bydelstorp, hvor en dansksproget guide gjorde besøget levende og interessant.

Kirkevandring

Ib Ansgar genoptog sammen med omkring 30 deltagere en mangeårig tradition med kirkevandringer til og i Sydslesvig efter et afbræk de to seneste år.

Udstilling

Kunstcenter Mikkelsberg viser udstillingen »Pilgrimsmarker« med bronzerelieffer, malerier, keramiske relieffer og litografier af Maja Lisa Engelhardt.

Læs mere på KONTAKT side 3

Læs mere på KONTAKT side 5

Læs mere på KONTAKT side 7

FÆLLESSKAB

SSF-formand Gitte Hougaard-Werner åbnede vandredstillingen om de fire hjemmehørende mindretal i Tyskland samt sprogmindretallet plattysk. Gitte Hougaard-Werner er for tiden også formand for mindretalsrådet. (Fotos: SSF)

Onsdag aften kunne de første besøgende afprøve de interaktive dele af udstillingen.

Mindretalsudstilling åbnet i Kiel

Onsdag åbnede udstillingen "Was heißt hier Minderheit?" i delstatens parlamentsbygning (Landeshaus) i Kiel. Udstillingen er en vandredstilling, som omfatter de fire autoktone (hjemmehørende) mindretal i Tyskland samt sprogmindretallet plattysk. Mindretalsrådet står bag udstillingen, og den havde premiere i Berlin den 16. marts. Derefter gik turen til Leer og nu er den så kommet til Slesvig-Holsten. Udstillingen viser Tysklands mangfoldige kulturelle, sproglige og regionale identiteter, som man

navnligt finder i Slesvig-Holsten, hvor tre nationale mindretal og et sprogmindretal lever side om side med flertalsbefolkningen. Men selvom de nationale mindretal er hjemmehørende i Slesvig-Holsten, er billedet i offentligheden ofte præget af fordomme og klicheer. Netop det vil udstillingen gøre op med. Den giver svar på, hvad der gemmer sig bag udtrykket "Mindretal". Derved sætter den interaktive udstilling fokus på nogle grundlæggende spørgsmål, som for eksempel om man

kan være tysker og samtidig være dansk, sinti, roma, sorbe eller friser? På den måde giver udstillingen ikke kun et indblik i, hvem mindretallene er eller hvad der gemmer sig bag begrebet. Den udfordrer også flertalsbefolkningen til selv at spørge ind til egen identitet. Det fik de første gæster en smagsprøve på, da udstillingen blev åbnet onsdag aften. SSF-formand Gitte Hougaard-Werner var blandt åbningstalerne. Hun er nemlig også formand for mindretalsrådet lige nu, og

hun understregede, at selvom kendskabet til mindretallet godt kunne være bedre, så er udgangspunktet for mindretallene i Slesvig-Holsten godt. Rettighederne er sikret i delstatens forfatning og mange politikere har fået øjnene op for, at mindretallene er en berigelse frem for en trussel. Men mindretalsmodellen i grænselandet er på mange måder unik. Det betyder blandt andet, at mindretallene andre steder i Tyskland og i Europa ikke er så godt stillet. Nogle steder undertrykkes de, de fleste ste-

der er der nærmest ingen kendskab til Tysklands fire mindretal. Det skal der ændres på. Blandt andet ved hjælp af vandredstillingen, som i den kommende tid også vises i Prenzlau, Heidelberg, Magdeburg, Cottbus og Münster. Udstillingen "Was heißt hier Minderheit?" vises indtil den 31. oktober 2022 i Kiel – hver dag i tidsrummet fra klokken 10 til 18. Der er fri entré.

Foruden et foredrag fra Jørgen Köhl, blev der holdt en paneldebat blandt andet om flertalsbefolkningens kendskab til mindretallene.

Indtil den 31. oktober kan vandredstillingen ses i Slesvig-Holstens parlamentsbygning.

KONTAKT

Efterårsferie

SSFs informationsblad KONTAKT holder efterårsferie i to uger. Sidste udgave inden ferien udkommer **6. oktober 2022**, første udgave efter pausen udkommer den **27. oktober 2022**. KONTAKT-modtagerne får i de mellemliggende torsdage fortsat Flensborg Avis – men altså uden KONTAKT.

RENOVERING

SSWs hold i Husum inviterer til åbent hus-arrangement. (Fotos: SSW)

SSW genåbner sekretariat i Husum

Efter en omfattende reovering af SSW-Nordfrislands og Helgolands lokaliteter, kan partiet nu præsentere sekretariatet i et nyt lys og dejli-

ge rammer. Det sker med et åbent hus-arrangement den 7. oktober fra klokken 15 til 19 i Neustadt 81, Husum.

Alle er velkommen, og SSWerne glæder sig til at vise deres lokaler frem. Der serveres drikkevarer, fingerfood og kager.

HYGGE

Pia Wippich Schulz ved klaveret. (Foto: Klubben Hjemly)

Sammenkomst med hygge og sang

Klubben Hjemly, Nerongsalée 27 a inviterer til hyggeeftermiddag torsdag den 6.10.2022 Kl. 14.30. Arrange-

mentet foregår i opholdsstuen. Eftermiddagen vil byde på kaffe, hygge og sang, hvor Pia Wippich Schulz

understøtter ved klaveret. Det koster 2,00 euro. Alle er velkommen

SEKRETARIAT

Ændret og aflyst kontortid

Fra midt i oktober, altså første gang 19. oktober, flyttes kontortiden i Tønning til om eftermiddagen. I stedet for onsdage 9-11 er det så onsdage fra 13 til 15, sekretariatet i

Tønning er bemandet. Ændringen skyldes dels, at der har været meget, meget få besøg om formiddagen, dels at der de dage, der er bestyrelsesmøde i distriktet, kan man

nøjes med at køre turen en gang. Onsdag den 28. september er kontortiden i Tønning helt aflyst på grund af forberedelser til Spil-dansk-dagen.

UGEN DER KOMMER

29. SSF Sydtønder: Den 29.09.2022, kl. 17.30 mødes alle der vil med, ved parkeringspladsen Calle i Aventoft for at se det fantastiske fuglesyn – Sort Sol.

30. SSF-distrikt Kiel Pris/Klaustorp: Bingo for de voksne i Christianshus kl. Skt. Hans Distrikt inviterer sine medlemmer over 18 år til "Lottoaften" i **Jørgensby-Skolen**, Schulgang 6, fredag den 30. september 2022, kl. 19.30
Pris: 3 plader 8,- €
SSF Kappel: Biografen viser filmen: "Hvor kragerne vender" kl. 19:30

OKTOBER

1. Flensborg SSF-distrikt Nord: Morgenmad i Tønnsenhuset kl. 9.30
SSF-distrikt Kiel Pris/Klaustorp: Bingo for børn i Christianshus kl.

2. SSF: Folketeatret opfører "Den poetiske raptus" på **Flensborg Teater** kl. 19.30
SSF Lyksborg, Husby og Munkbrarup-Ves: Gudstjeneste i Grindsted Kirke v. Gunver B. Nielsen kl. 11

4. Ugle Herreds Danske Menighed: Hyggeeftermiddag med foredrag ved Hans Chr. Davidsen om "Forelsket i Flensborg" i **Jaruplund Kirke** kl. 15
Store Vi Kvindeforening: Hygge og snak i skolens forhal kl. 19.30
SSF Bøglund, Spilleeftermiddag i Bøglund Forsamlingshus, 14-17

5. SSF Flensborg amt: Efterårsfest for de ældre på Flensborghus kl. 15.00
Slesvig Seniorklub. Spilleeftermiddag i Ansgarsalen kl. 14:30
SSF Tredalen: Klubaften med afslutning kl 17.30-19.00, SFO Huset, Stapelholmer Weg, Tarp
Sct. Jørgen/Mørvig inviterer til en guidet tur i "Stiftungsland" onsdag den 5. oktober 2022 kl. 15.30. Mødested **Det Danske Hus i Sporskiøfte.** Derefter spising for egen regning i nærheden.
Tilmelding til Wilma Nissen, tlf. 0461 36614 senest den **27.09.2022 pga. bordsreservation.**
SSF Skovlund-Valsbøl: Filmaften på Valsbølhus kl. 19

6. SSF – Det Humanitære Udvalg: Senior-folkedans med Inger Marie Christensen på Flensborghus kl. 14.30
SSF-distrikt Vanderup/Jørl: Hyggeaften med kreativitet og spil i foreningslokalet kl. 19
Torsdagsklubben Mårkær: Møde for ældre i mødelokalet i børnehaven kl. 15

GUDSTJENESTER

16. s. e. trin., søndag den 2. oktober 2022, Joh. 11, 19-45

Bredsted	14	Sloth høstgudstjeneste
Egernførde	15	Vogel
FL Ansgar Kirke	10	M. Jørgensen
FL Helligåndskirken	10	Knudsen
OBS der henvises til Mgh. lokaler	Stuhsalée 17	
FL Kobbermølle	14	M. Jørgensen
FL Sct. Hans	10	Strelow
høstgudstjeneste / konf.indf.		
FL Sct. Jørgen	14	Egeris høstgudstj.
FL Sporskiøfte	14	Hougesen høstgudstj.
Harreslev	14:30	Böll høstgudstjeneste
Holtenå	10:30	Vogel
Husum	10	Heide-Jørgensen
Jaruplund	10	Vetter, Kappel, Lyksborg / Grindsted kirke 11 Nielsen
Læk	16	Hansen høstgudstj.
Slv. Ansgar	14	Berg indvielse
Sørup Sognekirke	09:30	Mogensen
Valsbøl / Jærdelund		
Chr. Lassens Mindemuseum	15.30	Skou, høstgudstj.
Vesterland dansk/tysk dåb	10:30	Rasmussen

Se også dks-folkekirken.dk/gudstjeneste

KANDIDATER

SSW Slesvig-Flensborg holder møde op til kommunalvalg

Amtsstyrelsen i SSW Slesvig-Flensborg inviterer alle SSW-medlemmer fra distrikterne i Husby, Nordangel og Store Solt til fælles "kommunalvalg-møde". Det foregår i Oksbøl forsamlingshus den 6. oktober fra klokken 17.

På dagsordenen står især kommunal-

valget 2023, som amtsstyrelsen gerne vil finde kandidater til. Valget har står betydning for mindretallets partipolitiske arbejde i distrikterne. Derfor er det vigtigt med egne kandidater på listerne, lyder det fra SSWs amtsstyrelse.

REJSEBERETNING

Turen til Kalmar og Gotland var en stor succes. Derfor vil SSF Flensborg By også tilbyde den i 2023. (Foto: Lars Nielsen)

På tur til Gotland

I dagene fra den 14. til den 18. september var SSF Flensborg By på udflugt til Kalmar og Gotland. Turen tog udgangspunkt i historien om Dronning Magrethe I, Kalmarnationen og ikke mindst Hansetiden. En stor mundfuld dansk historie og fænomenele naturoplevelser. 30 glade mennesker tog afsted og nød 5 dages intens historiefortælling og godt selskab. Medlem Manja Nielsen har skrevet en rejsebretning om turen:

14.09.2022

Så gjorde han det igen, Lars! Vi startede fra Flensborg kl. 07.07 nøjagtigt. De tidligste deltagere havde været undervejs fra kl. 03.30, men de nåede også bussen!! Efter en behagelig tur gennem Danmark og tværs over Sverige nåede vi Kalmar kl. 16.27. Turen tværs over Sverige var enorm smuk. Og undervejs blev der sørget for både vådt og tørt, musik og en lille vidensquiz. Sådan er Lars bare!!

15.09.2022

Anden dag startede med en tur til Kalmarslot. Et enormt interessant slot og med en rundvisning på "pæredansk" – super. Derefter var der tid til egen disposition. Senere kørte vi til Oscarshamn

for at tage med færgen til Visby på Gotland. Turen tog 3 timer ca., og vi var godt udkørte/trætte, da vi nåede frem. Inden vi nåede i seng, blev klokken mange!

16.09.2022

Men næste dag startede så heldigvis også lidt senere. Det gjalt en rundvisning i Visby gl. by. Meget interessant og en enorm dygtig guide.

Senere var der også der tid til egen disposition. Vejret var det hele – regnfuldt, solskin, blæsende, godt håret sidder fast, og kun lidt varmt 13° – så vi var godt gennemkolde, da vi kørte hjem.

17.09.2022

Det var så sidste dag med sightseeing. Og hvilken dag? Hvis vi ellers kunne huske alt, hvad vi fik fortalt, ville vi være eksperter i Gotlands historie. Men noget ved vi da. Det er en yderst interessant fortid øen har, og det er en meget smuk og med masser af synlige minder fra øens historie. Tilbage er hjemturen som starter ved bussen tidlig om morgenen – kl. 06:00. Alt i alt en fed tur.

PÅ TUR

En vellykket tur til Bydelstorp

Det var en glad flok på 17 deltagere fra SSF-distrikt Nord der igen var på tur til NordArt i Bydelstorp i søndags, ligesom i 2021 og meget gerne igen i 2023. NordArt havde engageret en dansksproget guide, der fortalte meget levende og interessant. En lydør deltagerskare var imponerede og holdt sig ikke tilbage med at spørge

ind til udstillingen, hvilket var endnu en ingrediens til, at det hele var en god oplevelse. Udstillingen var både i parken og i Carlshytte. Den kulinariske afslutning skulle selvfølgelig heller ikke mangle og det var i form af lækker Flammkuchen i "Alte Meierei", som lå direkte i NordArt.

SSF-distrikt Nord var igen på vellykket tur til NordArt i Bydelstorp. (Foto: privat)

UDFLUGT

Storm, regn og en venlig skole

Søndag den 18. september oplevede Grænseforeningen Vejle Vesteregns klimaproblematikken på nærmeste hold i Sydvestlesvig. I det fineste solskin kørte bussen mod Højer- og Vidåsluserne, hvor deltagerne skulle høre om de store diger ved Vadehavet og forskellen på digebyggeri nord og syd for grænsen. Da gruppen nåede Højer, skiftede vejret, det stormede og regnede ude ved Vidåslusen – så slemt, at deltagerne opgav at stå ude på diget og søgte ind i bussen, hvor Anne Marie Ludvigsen fra Museum Sønderjylland fortsatte sin beretning om det fremskudte diges opførelse efter stormen i 1981. Der lærte deltagerne, at det er vandpresset inde fra Vidåen, der er det største problem og ikke en evt. stormflod i Vadehavet. Frokosten skulle indtages ved Digemuseet i Nykirke. Det viste sig at være meget beskedent, hvor der på et lille areal er opført modeller af forskellige former for digebyggeri tidens løb. I regnvejret forbarmede buschaufføren sig og lod gruppen spise den medbragte mad i bussen. I Dagebøl mødte Sybilla Nitsch rejsegruppen. Hun fortalte (i bussen) om byens enorme stormporte og diger. Nu havde vejret alligevel bestemt sig for at blive lidt bedre, så turen gik op på diget, hvor den flotte udsigt til Amrum, Før og Sild, hvor toget netop kørte på dæmningen, bød sig. Næste stop var besøg på Læk Danske Skole, – nu skinnede solen – og der ventede en varm velkomst med

Deltagerne kryber i læ for regn og storm ved Vidåslusen. (Fotos: Mogens Bach, GF)

knitreild i fladskærmens pejs. Skolens leder, Gitte Bønning, lærer Henry Bohm m.fl. tog godt imod. Kaffen og hjemmebag blev nydt i fulde drag. Henry Bohm fortalte om skolens udvikling fra mellemkrigsårene til i dag. Han gav en analyse af, hvor det danske mindretal, dets foreninger og institutioner er i dag m.h.t. graden af danskhed, bindestreksidentitet eller ren sydslesviger samt indstillingen hos de tyske forældre, der vælger en dansk skole. En livlig debat fulgte efter.

Dagens højdepunkt var dog paneldebatten om klimakrise, digerne m.m. Jonas Kopf, GIU, kunne berette fra Stefan Seidlers kontor, at Forbunds-dagen ikke har interesse i de nordlige diger. Kristine Kruse, SSWUngdom,

tog fat i en del af klimaproblematikken angående naturen og ønskerne om mere økologisk landbrug. Sybilla Nitsch så problematikken fra det kommunale og regionale perspektiv. Det blev til spændende og engagerede debatter.

I bussen hjem var deltagerne enige om, at det havde været en ualmindelig vellykket tur. De venlige og imødekommende mennesker på Læk Danske Skole var en god oplevelse, som er med til at forny kendskabet mellem Grænseforeningens medlemmer og det danske mindretal. Storm og regn gav en fuldt ud autentisk oplevelse af det barske vejrlig, som kun berigede dagens indtryk.

Paneldeltagerne m.fl. på Læk danske Skole. Fra venstre mod højre: en lærerpraktikant, Jonas Kopf, Sybilla Nitsch og Henry Bohm. Med ryggen til Kristine Kruse.

SENIORARRANGEMENT

Kaffebord og udflugt med Midtangels seniorklub

Midtangels seniorklub 60 plus havde en dejlig eftermiddag den 11.8.22 kl. 14. Der var underholdning fra Rødding med Folmer og Basserne og et vældigt kaffebord der kunne minde om et sønderjysk kaffebord. Tirsdag den 20. september var senior-

klubben på udflugt til Rendsborgs Svævefærg med middag ved Brückenterrassens "Begrüßungsanlage" der hilser med nationalhymner på alle skibe der passerer kanalen ved Rendsborg. Efterfølgende var vi til et kaffebord i Strandcafé Marienbad nær

Slesvig. Vores næste komsammen er den 18. oktober kl. 14 med bingo. Der bedes om tilmelding hos Christa eller senest den 14.10. Alle er velkommen!

Folmer og Basserne underholder. (Foto: Christa Gonden)

Hyggestund på Brückenterrasse. (Foto: Christa Gonden)

ARRANGEMENTER

i Sydslesvig 2022

oktober

Sydslesvigsk Forening

KULTUR

Den poetiske raptus

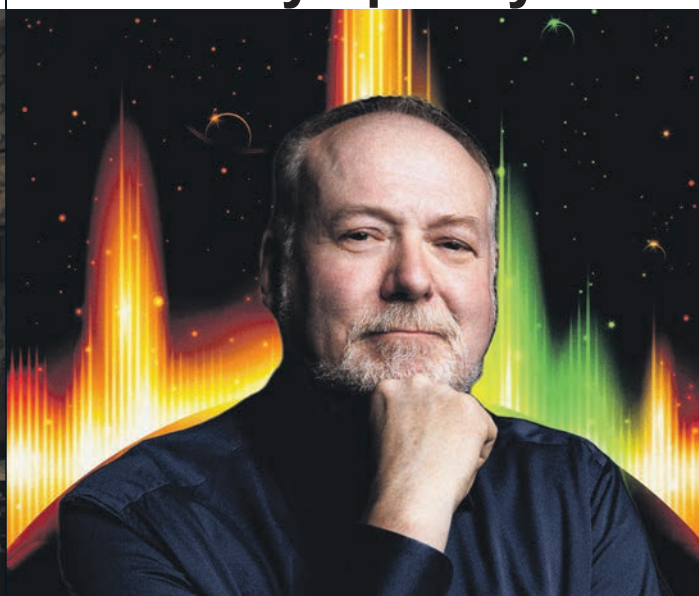

Søndag
02.10.2022 • 19:30

Stadttheater
Flensburg

folketeatret | **turne**

Troldspejlet in Symphony

Torsdag
27.10.2022 • 19:30

Messe Husum & Congress
Husum

Piano Battle

Torsdag
27.10.2022 • 19:30

Flensborghus
Flensburg

Vestkystkultur Downtown Dynt

Fredag Ingen forsalg
28.10.2022 • 20:00

Bredsted Danske Skole
Bredsted

Familieforestilling - Den lille prins

Lørdag
29.10.2022 • 15:00

Husumhus
Husum

TEATER NEXT

Blinkende lygter

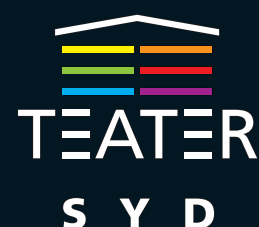
Søndag
30.10.2022 • 19:30

Stadttheater
Flensburg

NØRREGADETEATRET Lollands Egnsteater **Teater2**

Billetter • Abo ssf-billetten.de + 49 (0)461 - 14408 125

SSFs sekretariat, Aktivitetshuset, sh:z Ticketcenter FL Nikolaistr. 7,
Reisebüro Peelwatt Marie-Curie-Ring 39 FL eller ved indgangen

GÆSTER NORDFRA

Historiker Jesper Bolund Nielsen og deltagerne ved Slesvig domkirke. (Fotos: privat)

I Skipperkiren i Arnæs blev der sunget fra den dansk-tyske salmebog.

På „kirkevandring“ i Sydslesvig

30 medlemmer af Sammenslutningen af Grænseforeninger i Sydvestjylland hhv. Stiftsudvalget for Danske Sømands- og Udlandskirker i Ribe Stift gæstede Sydslesvig i lørdags efter initiativ af og under ledelse af fhv. centerchef Ib Ansgar Jensen, Esbjerg, assisteret af fhv. pressechef i SSF, Bernd Engelbrecht, Flensborg. Ib Ansgar genoptog dermed en mangeårig tradition med disse såkaldte kirkevandringer til og i Sydslesvig efter et coronabetinget afbræk de to seneste år. På Flensborghus, hvor SSF var vært

ved en kop kaffe og noget wienerbrød, orienterede SSFs generalsekretær Jens A. Christiansen om SSF og mindretallet, idet han især hæftede sig ved de forskellige måder at være dansk på i Sydslesvig, men pointerede, at han prioriterer den konsekvente måde med åbenhed overfor det tyske. På Ansgar Kirkecenter i Sydslesvig i den renoverede kirkesal, der indvies officielt 2. oktober, orienterede pastor Margrethe Münster Berg om det kirkelige virke i og omkring Slesvig, ikke mindst hendes satsning på de unge.

Også på biblioteket var der mulighed for at bese, og de medbragte klemmer blev spist i menighedslokalet. Den ligeledes renoverede domkirke var næste programpunkt. Her viste historiker Jesper Bolund Nielsen rundt. Ikke mindst Brüggemann-altret og det flotte kirketårn med kobberbelægningen gjorde indtryk. Indtryk gjorde også – men selvsagt på en helt anden måde – det kirkelige virke i og omkring Sønderbarup, formidlet af pastor Preben K. Mogensen. Den nydelige og stilrene trækirke dannede rammen om en fyldig ori-

entering, og en fremvisning af byggepladsen for det kommende pastorat bag kirken manglede heller ikke. Efter noget kaffe og kage hos Specht i Grødersby gjaldt det den idylliske skipperkirke samt kirkelokalet i forsamlingshuset, den fhv. danske skole i Arnæs, hvor det ligeledes faldt i Preben K. Mogensens lod – her som vikar for det vakante Kappel-embede – at orientere om byen og stedet. I Skipperkirken var der såmænd også tid til en efterårssang fra den dansk-tyske salmebog, som pastoren havde medbragt i en kuffert.

Efter en informativ og efter deltagerne mening vel tilrettelagt tur indtog deltagerne en middag i Borgerforeningen i Flensborg, inden de, fyldt med masser af indtryk, drog hver til sit. Arrangørerne rettede en stor tak til alle medvirkende, deltagerne for deres lyst til at ville vide mere og for deres gode humør, og informanterne for deres særdeles vedkommende og engagerede måde at formidle informationer og indtryk på.

KORBESØG

Gudstjeneste med korsang i Ansgar kirke

Søndag den 2. oktober, kl. 10.00 deltager Mols-Helgenæs Ungdomskor ved Gudstjenestens. De vil synge nogle sange undervejs, bl.a. af komponist og salmeskriver Janne Mark. Koret er ledet af Judith Völker, der er vokset op i

Hamborg med en tysk far og en dansk mor. Nu er hun organist og korleder for syv kirker på Mols og Helgenæs. Alle er meget velkomne.

Mols-Helgenæs Ungdomskor. (Foto: SSF)

DANSK KIRKE I SYDSLESVIG

Ny præst på Ejdersted

Nu er der en ny præst på vej til Ejdersted pastorat og dermed nye beboere i den smukke præstebolig i Tønning. Det bliver pastor Hans Ejler Hammer og hans hustru Linda. Han forventes ansat pr. 1. november. Hans Ejler Hammer er færing, 52 år, og har et mangeårigt virke som præst både på Færøerne, i Norge og nu en del år i et landsogns pastorat i Roskilde stift. Det er kort sagt en meget erfaren præst, som menigheden i Ejdersted pastorat kan byde velkommen. Hans kone Linda er norsk, pædagog og har også stor lyst til at bo og arbejde i Sydslesvig og det danske mindretal. Embedet i pastoratet har været vakant (ledigt) i hele syv år. Formelt, i hvert fald. For pastor.em. Torben Jørgensen Bergenhøjen, har på bedste vis passet jobbet og menigheden gennem en årrække. For tiden er det provst. em. Viggo Jacobsen, der tager sig af gudstjenester og konfirmander på Ejdersted.

Hans Ejler Hammer er på vej til Ejdersted. (Foto: DKS)

DKS vil senere i oktober udmelde planer for tiltrædelse og indsættelse af Hans Ejler Hammer i embedet.

AFLYSNING

Mor og søn spiller og synger aflyses

På grund af en omfattende indvendig renovering af Helligåndskirken er det desværre nødvendigt at aflyse arrangementet d. 5. oktober med Aase og Ture Pejtersen. "Mor og

søn spiller og synger". Der var lagt op til en fornøjelig aften med fortælling, musik og fællessang. Det er nu planlagt sådan, at der satses på at gennemføre i foråret 2023.

KULINARISK ARRANGEMENT

Kreativitet og smag i Kejtum

SSF Silde Aktiv Cafés smørrebrøds-kursus i Kejtum Hallen den 21. september, blev igen til et vellykket arrangement. 13 damer og to mænd lige fra 60 til over 80 år mødte op for, med hjælp fra Gisela Petersen at fremstille 7 forskellige slags smørrebrød. Samtidigt blev deltagerne orienteret om råvarerne og traditionen omkring smørrebrødet.

Om det så var "Dyrlægens natmad", "Sildemaden", "Hamborgeren", "Laksen", "Rulleren", "Rejeren" eller "Kartofleren", fremstillet af danske råvarer, var der ikke grænser for kreativiteten. Både øjnene og ganen kom det til gode. Efter "arbejdet" var der hyggelig fællesspisning med et glas

Med hjælp fra Gisela Petersen blev der fremstillet 7 forskellige slags smørrebrød. (Foto: privat)

prosecco. Stolt over deres kunstværker, kom der også nogle med hjem til familien.

CHRISTIAN LASSENS MINDEMUSEUM

Det siges tak for en god høst på Christian Lassens Mindemuseum i Jærdelund. (Foto: privat)

Høstfest på gården

Søndag, den 2. oktober fra kl. 14-17, siges der tak for en god høst på Christian Lassens Mindemuseum i Jærdelund. I den anledning holdes en lille høstfest på museet. Der serveres kaffe og kager, og man kan smage på

æblesaften fra gårdens æbler. Klokkeren 15.30 holder den danske præst Ulla Skou fra Valsbøl pastorat sammen med sin tyske kollega Anke Witt en lille høstgudstjeneste.

HJEMLY

Hyggelig eftermiddag med foredrag

Kay von Eitzen fortalte om sine egne lidt mere skjulte talenter. (Foto: privat)

Den 22. september holdt klubben Hjemly en hyggeeftermiddag med foredrag. Inviteret var Kay von Eitzen, nærmere kendt som SSFs konsulent for Flensborg By. Men denne gang fortalte han ikke om SSF-arbejdet. Kay fortalte levende om sine egne lidt mere skjulte talenter. I den meget smalle fritid dyrker han en lille lidenskab – akvarelmaling. Motiverne er fortrinsvis fra sin vidtforregnede maritime interesse. Dertil kommer lidt skibsmodelbyggeri og alt hvad der omfatter fjordskibenes historie. Kay havde taget nogle af sine malerier og skibsmodeller med. Afrundet bliver det af aktiv sejlads med sin smukke danskbyggede sejlbaad Holnis. I foredraget kom han langt omkring og især fortællingen omkring kongeskibet Dannebrog's besøg i Flensborg, med velkomstparade af FYC og med et efterfølgende besøg ombord, fangede interessen.

KONCERT

Se videoer fra koncerten på facebook:

Queen of Denmark leverede et forrygende sceneshow. (Foto: SSF)

Queen of fart på

Fredagens koncert med coverbandet Queen of Denmark på Husumhus blev en fantastisk oplevelse for publikum. Efter at have lagt ud med "We will

rock you", var resten af første sæt hellet de lidt mere sagte numre. I andet sæt havde musikerne skiftet til mørkere tøj – to af dem endog skiftet hårfarve – og så kom der fart på.

Blandt andet leverede Michael Fast en trommesolo, som næppe ret mange andre end Midnight Blues kunne overgå.

ROCKKONCERT

Queen of Denmark leverede et fantastisk show på Sild. (Foto: SSF)

Stemningen var høj

Lørdag aften blev friesensalen i Kejtum fyldt med rock, sang, dans og en super stemning. SSF Sild afholdt endelig igen en stor koncert på Sild sammen med VUI og Sylter Kulturverein (distriktet får altid lov til at låne deres smukke Fri-

esensaal. Skolen i Vesterland bliver stadigvæk renoveret). Der kom 120 glade mennesker, stemningen var god fra starten, der blev danset og sunget. "Queen of Denmark" var fantastisk til at få publikummet med.

Efter koncerten blev der holdt en after-show party med bandet. Endelig igen fællesskab og dansk hygge. SSF Sild siger tak til alle de flittige hænder der var med til det blev et vellykket arrangement.

EJDERSTED

Høstfest i Frederiksstad

Lørdag holdt det danske mindretal i Frederiksstad fælles høstfest. Omkring 35 deltager – store som små – mødtes til høstgudstjeneste i Menonitterkirken, som elever fra Hans Helgesen Skolen og børn fra Frederiksstad-Dragge Daginstitution havde pyntet. Derefter gik turen til Ejderviking, hvor de danske foreninger vartede op med lækker grillmad samt fine hjemmelavede salater. Men arrangementet bød ikke kun på hygge for medlemmerne. Høstgaverne blev nemlig solgt i en auktion til fordel for projektet "Brot für die Welt". Det var gaver som for eksempel hjemmebagt Kürbisbrød, hjemmelavet marmelade og diverse kål-arter. På den måde opnåede donationen op på 193 euro, der blev rundet op på 200 euro. Det var alle byens danske foreninger og institutioner, der stod bag det vellykkede arrangement.

Høstgaverne kom på auktion til fordel for en donation til "Brot für die Welt". (Foto: privat)

BERND HENNINGSEN

Bernd Henningsen er en internationalt og i regeringskredse anerkendte "Nordenversteher". (Foto: Industrimuseum Kobbemølle)

Foredragsaften med kendt "Nordenversteher" på Kobbemølle Industrimuseum

Onsdag den 5. oktober kl. 19 (adgang fra kl. 18) indbyder Industrimuseet i samarbejde med Foreningen Norden Sydslesvig (forkvinde: Anke Sporendonk) til en foredragsaften med en "sværvægter" inden for sit fag, professor Bernd Henningsen fra Humboldt-Universitetet i Berlin med emnet "Die Welt des Nordens". Foredraget holdes på tysk. Efter foredraget er der diskussion med foredragsholderen.

Det er noget af et scoop, at denne internationalt og i regeringskredse anerkendte "Nordenversteher" gerne gav tilsagn til at holde foredrag på

Industrimuseet. Han er født og opvokset i Flensborg og blev begejstret for museet, da han for et par år siden aflagde et langt besøg.

Bernd Henningsen har for nylig udgivet en diger bog "Die Welt des Nordens: zwischen Ragnarök und Wohlfahrtsutopie".

Interesserede har i museets åbningstid (onsdag-søndag 13-17) mulighed for at sikre sig en billet på forhånd — kom forbi, ring til museet (0461 – 407 71 25 med telefonsvarer) eller send en mail (museum@kabelmail.de). Prisen er 5 €.

UNDERHOLDNING

Italiensk aften med musik og mad

Torsdag den 6. oktober klokken 18 holdes italiensk aften med musik og mad på biblioteket i Flensborg. Aftenen byder på glad underholdning fra operaens og operettens verden samt gode sange fra musicals. Det kan kun højne humøret og skabe en god stemning.

Mette-Maria Øyen, sopran, Thomas Storm, baryton og Peter Møllerhøj, klaver har sammensat et alsidigt musikalsk program. Samtidig fremryller Roberto Gavin italienske smagsoplevelser.

De musikalske indslag fordeler sig i to afdelinger afvekslet med en italiensk portionsanretning.

Entré: 35 euro for musik og anretning. Drikkevarer kan købes.

Billetter skal købes senest den 29. september.

Den italienske aften er arrangeret af Opera På Grænsen, Dansk Centralbibliotek og Den Slesvigske Kvindeforening.

STRIKKECAFE

Oplæsning, strikkehygge og kaffe på kanden

Onsdag den 5. oktober klokken 19 holdes strikkecafé på Flensborg Bibliotek.

Strik er nemlig blevet moderne, og i Danmark strikkes der som aldrig før. Sokker, sweatre og huer flyver af pinde i de danske hjem, og i den anledning inviterer biblioteket indenfor til en hyggelig aften i maskernes tegn.

Hulmønstre og litteratur

Strikken betyder meget for os. Både for den, som strikker, og for den, som modtager det hjemmestrikkede tøj. Det sættes der fokus på i selskab med forfatter Astrid Heise-Fjeldgren, der har skrevet novellesamlingen *Hulmønstre*. Novellerne kredser alle om svære problemstillinger som ensomhed, sygdom og familierelationer, men med strikken og strikketøjet som den røde tråd, der binder historierne sammen. *Hulmønstre* viser, gennem en litterær linse, hvordan strik indgår

Der er kaffe på kanden og masser af hygge, når der holdes strikkecafé på biblioteket i Flensborg. (Foto: colourbox)

i menneskers forhold til hinanden og til os selv.

Astrid Heise-Fjeldgren fortæller om tankerne bag *Hulmønstre* og om strik som litterært virkemiddel. Hun er ved at lægge sidste hånd på en ny samling strikkenoveller og læser en novelle eller to.

Der er fri entré, tilmelding til dcb@dcbib.dk. Drikkevarer kan købes.

KUNSTCENTER

»Pilgrimsmarker« – ny udstilling på Mikkkelberg

Fra den 1. oktober viser kunstcenter Mikkkelberg udstillingen »Pilgrimsmarker« med bronzerelieffer, malerier, keramiske relieffer og litografier af den kendte danske kunstner Maja Lisa Engelhardt.

Hun arbejder med symboler og stemninger. I den seneste tid har Maja Lisa Engelhardt arbejdet med jakobsmuslingen, som er et pilgrimssymbol. Hun har brugt muslingen som hovedmotiv for en række malerier og bronzerelieffer samt en serie monotypier. I reliefferne har hun så at sige modelleret pløjemarken i ler.

"Ler er jo jord – den jord, hvor korn kan vokse til (alter-)brød", fremhæver Engelhardt. Op af jorden stikker muslinger i forskellige størrelser, som fodaftryk af mennesker på vej – til alterets måltid, til dåb eller genopstået på vej til et nyt liv.

Engelhardts tilgang til symbolerne går gennem de fire elementer ild, luft, jord og vand. Det er dem, det hele drejer sig om. Engelhardts kunst er farvestærk og dramatisk. Igennem elementerne og farverne nærmer Engelhardt sig essensen af det hele og dermed det religiøse. Resultatet af processen er, at kunstnerens billeder rammer beskueren direkte med deres overvældende og farvemættede kraft. Udstillingen finder sted i et samarbejde med Galerie Moderne Silkeborg.

De udstillede værker kan købes. Udstillingen begynder »blødt« lørdag den 1. oktober, hvor besøgende fra kl. 12 til kl. 16 kan få en snak med repræsentanter for Galerie Moderne Mikkkelberg og med medlemmer af Mikkkelbergs kunstudvalg. En festlig indfø-

Maja Lisa Engelhardt: Bronzerelief med jakobsmuslinger og »pløjemarken«. (Foto: Galerie Moderne Silkeborg)

Maja Lisa Engelhardt: Jakobsmusling, oliemaleri.

ring i udstillingen finder sted søndag den 15. oktober kl. 14. Her vil forhenværende biskop i Viborg Karsten Nissen give en indføring i udstillingen, og Nicola Mai, som er student fra A. P. Møller Skolen og nu læser ved Hochschule für Musik i Karlsruhe vil stå for musikken. Bagefter er der en forfriskning. Alle er velkomne. Adressen er "Mikkkelberg, Center for nordisk kunst og cricket, Horstedter Chaussee 1, D – 25856 Hattstedt", og udstillingsperioden er fra den 01.10. til den 04.12.2022 i åbningstidene: Ti-on 10-13, To 11-16, Fr-Sø plus helligdage 12-16.

KONTAKT

Udgiver: Flensborg Avis.
Ansv. chefred. Jørgen Møllekær

Redaktion: Rasmus Meyer,
Bernd Engelbrecht

Dansk Generalsekretariat,
Nørregade/Norderstr. 76
24939 Flensborg
Telefon 0461/14408 120 eller
14408 122
Internet: www.syfo.de
e-mail: info@syfo.de

Udkommer hver torsdag.
Bezugspreis ist im
Mitgliedsbeitrag enthalten.